

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ**

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ»**

5–6 листопада 2021 року

Частина I

Київ
2021

УДК 159.9+37.01(063)
Т 33

Тенденції розвитку психології та педагогіки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 5–6 листопада 2021 року). – Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2021. – Ч. 1. – 116 с.

УДК 159.9+37.01(063)
Т 33

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Тенденції розвитку психології та педагогіки». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2021
© Київська наукова організація педагогіки та психології, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Борін К. А.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ
ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ 7

Брагіна К. І.

КОНТЕКСТУАЛЬНА ПОЗИЦІЯ ПРАГНЕННЯ ВЛАДИ
В ПРОЦЕСІ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ЛЮДИНОЇ ЛІТНЬОГО ВІКУ 9

Бурденюк О. С., Томаш В. В.

ВИКОРИСТАННЯ БІНАРНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ 12

Генсецька О. В.

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ 14

Димар Н. М.

ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНОЇ ГНУЧКОСТІ СТУДЕНТІВ
ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ..... 17

Домніч В. Г.

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ..... 21

Єремія Я. І., Звержинська В. В.

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ
НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ..... 25

Костюк М. І., Мазур Н. В.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 29

Левицька В. С.

ПРОЕКТНИЙ МЕТОД ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ 31

Лозован В. Є.

ЗМІСТ ШКІЛЬНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ЙОГО
ВІДОБРАЖЕННЯ У ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКАХ З ІСТОРІЇ..... 36

Петрушкіна Л. В.

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОУЧИНГ У ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ..... 38

Позитивне емоційне забарвлення – могутній мотиваційний фактор навчальної діяльності. Навчання без позитивних емоцій – малопродуктивне (за В. Громовим).

Таким чином, вивчення емоційних особливостей дітей та розвиток емоційного інтелекту учнів є завданням першочергової важливості. Воно є актуальним у світлі психолого-педагогічного підходу до вирішення проблеми соціалізації дітей у суспільстві шляхом підвищення рівня сприйняття і розуміння іншої людини як особистості, а також, що дуже важливо, вирішенням проблеми емоційного здоров'я дитини.

Емоційна грамотність дає учням можливість краще розумітися в емоційному функціонуванні людей, досягати успіху в спілкуванні з викладачами і однолітками, вирішувати виниклі конфлікти, розуміти себе, свої бажання і потреби, причини власних вчинків, а також ставити перед собою цілі і вдало їх досягати. Все це сприятливо впливає на поведінку в школі і поза школою, а також на ефективне засвоєння знань.

Література:

1. Андреева И. Н. Эмоциональный интеллект как феномен современной психологии. Новополюк: ПГУ, 2011. 388 с.
2. Андреева И. Н. Предпосылки развития эмоционального интеллекта. *Вопросы психологии*. 2007. № 5. С. 57-65.
3. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. Москва : Педагогика, 1973. 424 с.
4. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: в 2 т. / С. Л. Рубинштейн. Москва: Педагогика, 1989. Т. 2. 328 с.

Димар Н. М., асистент кафедри біології

*Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНОЇ ГНУЧКОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Значна зміна вимог до підготовки спеціалістів підвищують актуальність проблеми розвитку дистанційного навчання, оскільки центральне місце займає не так демонстрація отриманих знань, як генерація нових ідей. Сучасні досягнення у сфері інформаційних технологій та телекомунікацій дозволяють застосовувати дистанційне навчання як вид неперервного навчання, яке супроводжує інформаційне суспільство, формуючи всесторонньо розвинуту особистість. Під час дистанційного навчання

особливої уваги набуває фасилітація, що обумовлена необхідністю кардинальних змін у процесі підготовки спеціалістів до професійного спілкування шляхом формування їх комунікативної компетентності та когнітивної гнучкості в процесі взаємодії суб'єктів освітнього процесу в умовах їх співпраці на рівних умовах [6].

Актуальність запровадження дистанційної форми навчання як освітньої технології із широким застосуванням комп'ютерних технологій та новітніх освітніх програм, що була б еквівалентною формою до класичної денної форми навчання, визначається не лише необхідністю студентів у сучасній освіті, але і погіршенням епідеміологічних проблем [5]. Дистанційне навчання дозволяє надавати якісні знання великій аудиторії студентів, незалежно від часу та місця проживання, та створити освітнє середовище з активним використанням найновіших телекомунікаційних технологій [4]. Основою такої форми навчання є керована, але самостійна робота студентів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, спрямована на досягнення основної мети дистанційного навчання – виховання особистості з різними навиками спілкування та самоорганізації [2]. Принциповою необхідністю дистанційного навчання є високий рівень професіоналізму та комунікабельності викладача. Тому до технологій дистанційного навчання належать як інформаційні так і педагогічні [1]. Нова роль викладача, його позитивний вплив на студента є головною перевагою дистанційної форми навчання, яка, на відміну від традиційних лекцій, семінарів, лабораторних робіт та самостійної роботи студентів, являє собою принципово різні моделі навчання (тренінги, проекти, конференції) із застосуванням комп'ютерних технологій. Технології дистанційного навчання спрямовані на поглиблення розуміння і аналіз навчального матеріалу, формування необхідних в сучасному суспільстві комунікативних компетенцій, а саме: безпосереднє спілкування за допомогою інтернет мережі, пошук інформації у різних джерелах та критичне осмислення отриманих знань, вміння самостійно приймати рішення, визначати зміст навчальної діяльності та знаходити шляхи його реалізації. Усе це сприяє підвищенню якості навчального процесу.

Реалізуючи освітню функцію навчання, дистанційна форма сприяє формуванню у студентів активності, самостійності, самовдосконалення, творчості, що є важливими якостями сучасної особистості фахівців [2]. Серед важливих недоліків дистанційної освіти у сучасних ЗВО можна відмітити відсутність прямого контакту між викладачем та студентами через професійну завантаженість педагогів та недосконалість застосовуваних інформаційних інструментів. На жаль, кількість викладачів, які володіють навиками роботи із сучасними інформаційно-телекомунікаційними технологіями для забезпечення освітнього процесу в дистанційній формі, є недостатньою [5].

Під час реалізації дистанційного освітнього процесу традиційна роль викладача повинна модифікуватись, враховуючи необхідність забезпечення фасилітації як інструменту, що забезпечує полегшення комунікації викладач-студент. В умовах дистанційного навчання викладач повинен бути наставником, координатором, консультантом, а також постійно підвищувати свій інтелектуальний потенціал, удосконалювати навчальний курс, підвищувати професійну кваліфікацію відповідно до сучасних інновацій. Активна роль викладача в середовищі дистанційного навчання жодним чином не применшується, оскільки саме викладач визначає рівень знань студентів і приймає обґрунтовані рішення щодо корекції навчальної програми для досягнення кращого засвоєння навчального матеріалу. Ціль викладача-фасилітатора – створити середовище для обміну досвідом та покращення навиків, розкрити потенціал групи, підтримати студентів у реалізації цілей навчання в активній, але аж ніяк не у директивній формі. Викладач-фасилітатор допомагає студенту формувати думку про конкретну ситуацію, сприяє прагненню до саморозвитку, самореалізації та самовдосконалення. Важливими елементами такого підходу можна назвати наступні: створення ситуації успіху в конкретний момент засвоєння навчального матеріалу; збереження нейтральної позиції у вираженні власної думки щодо проблемного запитання; забезпечення умов, де почутим буде кожен учасник обговорення; дотримання плану і створення правил обговорення разом із учасниками та їх виконання; стримування критичних зауважень; повага до мудрості групи в цілому [3].

Традиційні методи навчання ґрунтуються на фактично повній відсутності фасилітації, оскільки передавання знань є одностороннім – від викладача до студента. У той же час, дистанційне навчання створює умови, де викладач виступає у ролі фасилітатора. Викладач-фасилітатор сприяє підвищенню ефективності навчання за рахунок оптимізації процесу спільної взаємодії в групах «викладач-студент» та «студент-студент». Особливе значення мають форми взаємодії всередині групи: бесіди між студентами, пошук шляхів взаєморозуміння, прийняття рішень, вирішення конфліктів. Відношення до навчального процесу з легкістю, сприйняття задач як простих, отримання студентами допомоги на усіх етапах навчання у будь-який час, постійна підтримка зацікавленості до навчання, повна ізоляція від проблем поза межами навчального процесу і позитивна підтримка викладача є ключовими ознаками фасилітації.

Під час дистанційного навчання студенти повинні відчувати цілеспрямованість один одного у виконанні завдань чи проекту, збалансованість участі кожного у груповому проекті, дружелюбність, відкритість до запитань. Важливою особливістю занять під час дистанційного навчання є толерантність викладача до допущених студентами помилок, відсутність емоційної боротьби зі студентами при чіткому зазначенні

психологічних меж поведінки. Фундаментальними рисами дистанційного навчання, які характерні для фасилітації, є: прийняття реальності, готовність змінити поставлену задачу відповідно до конкретної ситуації, творчий підхід і можливість внесення спонтанних змін. При розробці завдань важливо прораховувати усі можливі запитання і проблемні моменти при засвоєнні матеріалу, орієнтуючи студентів на зворотній зв'язок. Створюючи дистанційні заняття, викладач повинен використовувати максимальну різноманітність педагогічних технологій, творчий підхід для забезпечення новизни, комфорту освітнього простору та процесу. Працюючи дистанційно над навчальними завданнями, студенти повинні відчувати щирість та позитивне відношення викладача. При опрацюванні допущених помилок центр уваги слід змістити з самої помилки на проблемне запитання та шляхи його вирішення.

Розвиток когнітивної гнучкості у майбутніх спеціалістів, а саме готовності сприймати досі невідомі явища, відмова від спроб вмістити новий досвід у межі власних уявлень, визнання можливості існування іншої точки зору, здатність долати стереотипи, повинно ґрунтуватись на соціокультурному, професійно-орієнтованому та інтерактивному принципах. Розвиток когнітивної гнучкості у студентів дозволить їм безболісно адаптуватись до системи знань та продуктивно здійснювати професійне спілкування. Роль викладача-фасилітатора – навчити приймати до уваги інші переконання, цінності, ідеї та способи мислення, допомагати зрозуміти точку зору інших людей та оцінювати відмінні від власних варіанти вирішення професійних задач. Когнітивна гнучкість, як елемент комунікативної компетентності, дозволяє у несподіваних ситуаціях вибрати найбільш ефективне та оптимальне рішення серед наявних альтернатив.

Таким чином, дистанційна форма навчання як фісилітативна технологія сприяє формуванню когнітивної гнучкості студентів. Застосування дистанційних технологій і методів фасилітації гарантує високий рівень ефективності, цілеспрямованості, концептуальності, системності і діагностики, а тому гарантує високу якість освіти на сучасному рівні та формування особистості майбутніх фахівців, здатних високоефективно вирішувати поставлені роботодавцями завдання.

Література:

1. Андрусенко Н. В. Дистанційне навчання в Україні. *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару* (Вінниця, 31.03.2017 р.) Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. С. 7-10.
2. Даценко Г.В., Сузанська З.В. Дистанційне навчання як засіб стимулювання самоосвіти. *Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару* (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.), Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. С. 17-20.

3. Дядюшкіна І. Фасилітація в STEM-освіті – потужний інструмент розвитку креативної особистості. URL: <https://naurok.com.ua/post/fasilitaciya-v-stem-osviti-potuzhniy-instrument-rozvitku-kreativno-osobistosti> (дата звернення 28.10.2021).

4. Коханська Т.В., Ключникова Н.В. Переваги та недоліки дистанційної освіти в умовах розвитку інформаційних технологій та телекомунікацій. URL: <http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/146434> (дата звернення 26.10.2021).

5. Триндаде А.Р. Информационные и коммуникационные технологии и развитие человеческих ресурсов. *Дистанционное образование*. 2000. № 2. С. 5-9.

6. Фісун О.В. Явище фасилітації у методичній роботі викладачів навчальних закладів I-II рівня акредитації. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2017. Вип. 53 (106). Р. 341-346.

Домніч В. Г., кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри зарубіжної філології

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Сьогодні з'являються зміни в усіх сферах суспільного життя, пов'язанні з використанням цифрових технологій. З поширенням діджиталізації неможливо уявити процес навчання без використання сучасних технологій. Одним із пріоритетних напрямів розвитку освіти України є використання цифрових технологій, які забезпечують удосконалення навчального процесу, доступність та ефективність навчання, а також підготовку майбутніх фахівців до життя у цифровому суспільстві, що і визначає актуальність статті. Цифрові технології в освіті допомагають майбутнім учителям іноземних мов ефективно вивчати матеріал, використовуючи новітні засоби, сприяють досягненню позитивних результатів.

Стаття присвячена проблемі дослідження та виявлення можливостей використання цифрових технологій у процесі їх використання в освітньому процесі ЗВО для навчання майбутніх учителів іноземних мов. Для досягнення мети використовуються загальнотеоретичні наукові методи, такі як: аналіз, синтез та систематизація робіт дослідників